

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zased. ozemlje . 360
za inozemstvo . . 600

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

Upravišstvo:

Sodna ulica št. 6
Telefon št. 36.

Račun kr. pošt. č. urada
šte. 11.842.

Ljubljana, 29. junija.

Vnovič stopa Vidov dan kot mejnik važnega razdobja v življenje našega naroda. Kosovski Vidov dan je maše- van, sarajevski Vidov dan nagrajen: ustavotvorna skupščina je dovršila večerj svojo historično nalogo, dala je jugoslovanskemu narodu državno ustavo.

Večina, ki se je izrekla za ustavni predlog, je bila ogromna. Za je glasovalo 223 poslancev, proti pa le 35. Važno je, da tudi opozitijonalni glasovi niso negativni. Socijalni demokrati so smatrali za potrebno reči ne, ker ustava ni socijalistična, zemljoradniki so glasovali proti predvsem, ker se njihovo radikalno stališče v agrarnem vprašanju ni moglo vpošte- vati, toda prvi in drugi so odločno povdarili, da stoji na stališču narod- nega jedinstva in so s tem potegnili ostro mejo proti vsem separatistom.

Danes je prestolonaslednik-regent kot namestnik svojega sivega očeta prisegel na ustavo. Mogočno je zapla- polala nad domom Karagjorgjevičev jugoslovanska trobojnica, jugoslovans- ka krona se blišči na glavi kralja Pe- tra. Veličanstvo jugoslovanskega vla- darja ni vzvišenost gospodarja nad našim ljudstvom, je sijaj predstavnika najvišje volje našega naroda, je čast voditelja Jugoslavije. Hvalospojimo v vdanega srca se danes spominjamo starca-kralja, katerega življenje je bi- lo posvečeno borbi za narodno edin- stvo in ki je pravi oče svojemu narodu, pozdravljamo junaškega sina, ki je dovršil, kar je oče pripravil in v kate- rem z vsem svojim srcem čutimo brata vsakemu, tudi najnižjemu med nami, brata po krvi in ljubezni.

Tresk bombe je za trenutek pretrgal elavnostno vsišenje naroda. Zločin- ska roka komunističnega blazneža je hotela uničiti dovršeno delo, pahniti naš narod v nered in nesrečo ter raz- biti same temelje države. Bil je atentat na samo srce našega naroda.

Zdi se nam, kakor da bi se bilo zbralo vse sovraštvo naših notranjih neprijateljev in eksplozivno snov te zločinske bombe. Besnost razočaranja, da je dovršeno veliko nacionalno de- lo, je hotela smrtno zadeti nositelja slave in moči jedinstvene jugoslovans- ke države.

Bomba je zgrešila svoj cilj. Kakor da bi usoda hotela predočiti narodu, kako breuspešno je vse sovraštvo pro- ti zmagoslavni Jugoslaviji! Radosti utripajo naša srca, da je sreča obva- rovala najmilejšega sina Jugoslavije vsega zla.

Z današnjo prisego je zaključena astavna doba naše države. Veliki boj za narodno in državno jedinstvo je zmagovito končan. Država je dobila svojo trdno hrbenico. Sedaj šele si bo mogla priboriti v družbi narodov velja- vo in ugled, ki ji gre po njeni mora- lični in materijalni sili, sedaj šele se bo mogla smoteno posvetiti notranji konsolidaciji in sistematskemu delu za kulturni ter gospodarski razvoj na- roda.

Pred nami so še hudi in ostri boji, politični in socijalni. Toda vršili se bodo v trdnem okviru definitivnega državnega ustroja in ogrožali ne bodo eksistence države. Čim bolj bo napre- dovala politična zrelost našega naroda, tem zrelejši bodo oblike teh bo-jev, ki naj razvoju naroda določijo kar najbolj demokratično in zdravo smer. Naša ustava odpira svobodna pota napredku in razmahu.

Radostnega duha gledamo danes v bodočnost. ginjenega srca se oziramo v preteklost. Naj bo slava vsem ti- stim, ki so od prvega usodopolnega Vidovega dne krvaveli in umirali za našo narodno idejo; med njimi stoji srbski del našega naroda na nedosež- nem mestu! Naj bo slava vsem, ki so z mišljjo in idejo gradili naše nacio- nalno jedinstvo: vsak del našega na- roda je med njimi častno zastopan! Slava Jugoslaviji, ki se danes po- nočna, močna in zdrava odpravlja na varno pot v srečno bodočnost!

Centene naročnike prosimo, da nam oporite, ako torkove številke niso dobili vsi pravočasno. V sled male eksplozije pri rotacijskem stroju se je tisk zakasnil, tako da ni bilo mogoče oddati cele na- klade pravočasno na pošto.

Iz vidovdanske posebne izdaje «Jutra» nonafiktivno danes najvažnejše oddelke za one čitatelje, si posebne izdaje niso dobili v roke.

Bombni atentat na regenta

Regent ostal zdrav -- Deset oseb ranjenih

ATENTATOR JE KOMUNIST. —OVACIJE REGENTU. — RE- GENT PRI RANIENCIH.

Beograd, 29. junija. Danes okoli desete ure dopoldne, ko se je regent prestolonaslednik Aleksander po po- ložitvi prisegel na ustavo peljal v spremstvu ministrskega predsednika Nikole Pašića, da izvrši pregled čet, je bila vržena s poslopja ministrstva za javna dela, ki se sedaj gradi, bom- ba. Udarila je v steber električne na- peljave ter je že eksplodirala v zra- ku prej, nego je prišel mimo voz z regentom. Ranila je deset oseb, več- noma vojakov. K sreči ni bil nihče smrtno ranjen.

Napadalec je bil v tretjem nad- stropju omenjene zgradbe ter je sku- šal potem, ko je zagnal bombo, po- begniti, vendar pa so ga prijeli de- lavci sami in mu odvzeli ob tej pri- liki tri bombe in revolver. Policija ga je komaj obvarovala pred razjarje- nim občinstvom, ki ga je hotelo lin- čati, in ga je spremlila v upravo me- sta Beograda, kjer je izjavil, da se zove Spasoje Stejić, slikarski pomoč- nik, rodom iz Turške Kaniže in da je

snoči prišel iz Novega Sada z name- nom, da izvrši ta atentat. To da je storil v zmislu svojih principov.

Tukaj se je ugotovilo, da je o se- bi podal lažnive podatke in so v njem spoznali boljševiškega agitatorja, ki se je leta 1919. vrnil iz Rusije in ki je bil zaradi svoje agitacije poznan v komunističnih krogih pod imenom Trocki.

Prestolonaslednik Aleksander je mirno nadaljeval pot ter je v vozu obhodil in po programu izvršil pre- gled čet na Terazijah.

Beograd, 29. junija. (Izv.) Vest o atentatu na regenta in o srečni re- šitvi se je bliskoma razširila po vsem mestu. Na Terazijah se je zbralo na desetisoč ljudi, ki so prirejali burne ovacije regentu, ki se je zahvaljeval z okna svojega stanovanja.

Popoldne je obiskal regent v bol- nici ranjene žrtve atentata. Med nji- mi je tudi neki švicarski profesor, ki je izgubil eno oko, drugo na mu je tudi ranjeno.

Veličasno sokolsko slavlje v Osijeku

Osijek, 29. junija. V ponedeljek so se pričele tukaj velike sokolske sve- čanosti. Mesto Osijek se je odelo v svečano obleko. Vse hiše so okrašene z zastavami, po ulicah pa so postavljeni slavoloki s sokolskimi transpa- renti. V mestu je velika množica tu- cev.

Tekom nedelje in ponedeljka so pri- hajali številni posebni vlaki, s kate- rimi so došle množice Sokolov iz vse naše države. Sokoli so bili med potjo povsod navdušeno sprejeti od prebivalstva ter so jim bile na posameznih postajah prirejene velike ovacije. Na kolodvoru v Osijeku je pričakovala goste velika množica ljudi, ki je z navdušenjem sprejemala goste. Zlasti pristrčno je bila sprejeta zagrebska podčastniška šola, ki je dospela v Osijek skupno s člani zagrebske so- kolske župe.

V mestu samem je vladalo velikan- sko navdušenje in so bili Sokoli spre- jeti povsod najpristrčneje. Tekom večerajšnjega dopoldneva so prišli tu- di Čehi, ki jih je občinstvo sprejelo in pozdravilo na pristrčen način. S češkimi gosti je došel sam starosta Češke sokolske zveze dr. Schreiner in vodja češkega sokolstva Jendřich Vaniček.

Posebno številni so Sokoli iz Voj- vodine in Srbije. Došle so sokolske župe iz okolice Šumadije in Bačke. Zastopane so vse sokolske župe Ju- goslovenskega sokolskega saveza, in sicer v tolikem številu, da se more popolnoma opravičeno reči, da je to

naivejši jugoslovanski sokolski zlet, ki se je doslej vršil.

Včeraj dopoldne se je vršila na te- lovadišču svečana spominska slav- nost na čast Vidovega dne in pokoj- nega staroste Jugoslovenskega so- kolskega saveza dr. Oražna. Vsi go- vorniki so v svojih govorih poudar- jali velik pomen Vidovega dne za sokolstvo. Obenem se je v prisotnosti celokupnega sokolstva in vojaštva, ki se ga je zbralo na telovadišču več tisoč, izkazala čast tudi pokojnemu starosti Jugoslovenskega sokolskega saveza dr. Oražna.

Zatem se je uredilo sokolstvo po- župah ter je v nepreglednem sprevo- du med sviranjem godb in sokolskih fanfar krenilo po mestu med veliki- mi manifestacijami občinstva, ki je v gostem špalirju pozdravljalo Sokole in metalo nanje z oken cvetlice in mahalo z robc. Na trgu pred vojaš- nico so Sokoli izvršili pred zbranim starešinstvom svečan mimohod.

Na Vidov dan popoldne se je vršila prva javna telovadba, ki ji je prisostvovalo nad 20.000 gledalcev. Prvi so nastopili s svojimi izbranimi vajami češki Sokoli in Sokolice, bur- no pozdravljeni od zbranih množic. Ravno tako pristrčno so bili sprejeti tudi gojenci zagrebske podčastniške šole, ki so izvajali bojne igre. Član- stvo je nastopilo z vajami «Osvobo- jenje», ki so nepopisno učinkovale na gledalce.

Zvečer se je vršilo zopet več ljud- skih proslav, ki so potekle vse v naj- lepšem redu.

Zagrebski frankovski Sokol izključen iz sokolske orga- nizacije

Osijek, 28. junija. (Izv.) Sokolski po- krajinski zlet je izpadel nad vse pri- čakovanje. Računa se, da je navzoč- nih v Osijeku nad 8000 Sokolov, mno- go več, kakor se je pričakovalo. So- delujejo društva iz vse Jugoslavije. Zletu prisostvuje dalje nad 20.000 oseb. Posebno pristrčno so bili po- zdravljeni Sokoli iz Zagreba in iz Srbije. Poleg jugoslovanskih Sokolov je navzoča tudi 120članska deputa-

cija Češke Obce Sokolske pod vod- stvom dr. Scheinerja, Vanička in Ste- fanika. Navzočen je tudi čekoslov- ski poslanik v Beogradu, Kalina. Pri- tekmi se je odlikoval posebno Sokol I iz Zagreba. Poizkus srbskih separa- tistov, ki so pod vodstvom dr. Koc- karja hoteli motiti veličastno ma- nifestacijo jugoslovanskega Sokolstva, so posebno energično odbili ravno sr- bijanski Sokoli iz Užice.

USTAVA ŽE RAZGLAŠENA.

Beograd, 29. junija. (Izv.) Ustava je v Službenih novinah že objavljena v pose- ni svečanostni številki.

FRANCOZI V ZAGREBU PORAZENI.

Zagreb, 29. junija. (Izv.) Pri večerajšnji revanšni nogometni tekmi med francosko in zagrebsko reprezentanco so zmagali Zagrebčani s 4 : 1.

JAPONSKA IN RUSIJA.

Pariz, 27. junija. (Izv.) Japonski po- slanik v Parizu je potrdil vest, da se nahaja Japonska v vojnem stanju s sovjetsko Rusijo. Izjavil je, da se bo njegova vlada držala določil pogodb z entento glede postopanja napram so- vjetski Rusiji. Po njegovi izjavi se bo zadovoljila Japonska v Vzhodni Si- biriji samo z defenzivnim držanjem.

Ustava sprejeta

Regent in poslanci prisegli na ustavo

SLAVNOSTNA SEJA KONSTITUANTE. — BESEDILO PRISEGE

Beograd, 29. junija. (Izv.) Ulice so bile že na vse zgodaj polne občinstva, posebno pred skupščino se je nabrala velika množica, ki je tako narasla, da ni bilo nikjer več mogoče čez ce- sto. Galerije so se pričele polniti že ob osmih jutraj. Pred 11. uro so pričeli prihajati poslanci v dvorano. Prvi je prišel radikalec Nastas Petrović, za njim še en radikalec, nato pa demo- krat Pavle Angjelinč. Kmalu je bila dvorana polna. Manjkali so komunisti.

Točno ob 11. uri je predsednik dr. Ribar otvoril svečano sejo skupščine. Obče presenečenje je izzvalo dejstvo, da sta bila v kloph klerikalcev navzo- ča samo dva (posl. Gostinčar in Še- eden).

Po prečitanju zapisnika je odredil predsednik dr. Ribar kratek odmor, dokler ne pride regent Aleksander. Kmalu po 11. uri je prišel regent Aleksander s svojim spremstvom v skupščino.

Pred povorko od dvora do konstitu- anto so prvi jahali trobentaši kraljeve garde, nato je sledil paradni voz pre- stolonaslednika, v katerega so bil v- preženi štiri beleji, pri regentu sta se- dela njegova adjutanta, za vozom je sledil zopet eskadron kraljeve garde.

Pred vrati konstituante je pričra- koval regenta predsednik ustavotvor- ne skupščine dr. Ribar s celim pred- sedstvom skupščine. Dr. Ribar je po- vedel regenta v dvorano, kjer se je regent podal na prestol pred tribuno, na kateri je bil evangelij. Regentu na- desnici je stal predsednik vlade Ni- kola Pašić, ob levici predsednik skup- ščine dr. Ribar, ki je priobčil, da mora

regent po ustavi položiti prisego na ustavo kot namestnik kralja Petra.

Regent je položil to-le prisego: «V imenu Njegovega Veličanstva kralja Petra I. prisegam pred vsemo- gočnim Bogom, da bom čuval ustavo nedotakljivo in da bom varoval edin- stvo naroda, neodvisnost države in enotnost državne oblasti, da bom imel pred očmi v vseh svojih težnjah do- brobit naroda. Tako naj mi Bog po- maga. Amen.

Po prisegi je regent odšel v spre- mstvu predsedništva in vlade zopet iz skupščine, da se vrne na dvor.

Po odhodu regenta iz skupščine se je seja skupščine nadaljevala s prise- go poslancev na ustavo. Poslanci so istočasno izgovarjali besedilo prisega, drže desnice kvišku:

Jaz prisegam pred vsemogočnim Bo- gom in pred vsem, kar mi je po zaku- nu najsvetejšega in na svetu najdraž- jega, da bom s svojim poslaniškim de- lom podpiral državo, da bom imel pred svojimi očmi in v svoji duši in izvrše- vanju svojega poklica dobrobit kralja in narodno edinstvo države.

Nato je bila seja zaključena. Vsi poslanci, predsednik skupščine, pred- sednik vlade Nikola Pašić in ministri in novinarji so se podali na tribuno na Terezije, kjer so prisostvovali defi- leju trup. Prisostvovali so tudi diplo- matski kor, predsedništvo konstituante, atašaji in predstavniki in razne korporacije.

Ob 12. uri je prišel regent iz dvora na konju. Hči generala Jankovića mu je poklonila venec in šopek cvetlic. Regent se ji je ljubeznjivo zahvalil.

Besedilo protihabs- burške konvencije

Beograd, 28. junija. Presburo objavlja: bi se zagotovile dobrote miru, dosežene za ceno velikih žrtv povodom vojne pro- ti avstro-ogrski monarhiji, sta se vlada Nj. Vel. kralja Srbov, Hrvatov in Sloven- cev in vlada Nj. Vel. kralja Italije spora- zemeli, da skleneta to konvencijo in sta v ta namen imenovali kot delegate vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev g. ministr- skega predsednika dr. Milenka Vesnića, zunanjega ministra dr. Trumbića in finan- čnega ministra Kosto Stojanovića a vla- da Italije ministrskega predsednika Giol- itija, zunanjega ministra Bonomija, ki so se dogovorili nastopno:

1.) Obe vladi se vzajemno obvezujeta, da bosta skrbeli za striktno izpolnjevanje mirovnih pogodb, sklenjenih v St. Ger- mainu in Trianonu. V ta namen bosta podvzeli dogovorino vse politične ukrepe, primerne za preprečitev povratka habsbur- ške dinastije na prestol Avstrije in Ogr- ske.

2.) Obe pogodbeni vladi se obvezujeta, da bosta druga drugi nudili diplomatsko pomoč, ki jo bosta smatrali za najbolj primerno v ta namen.

3.) V duhu tega sporazuma se obe po- godbeni vladi obvezujeta, da bosta pazi- li na delovanje, ki je naperjeno proti nju- ni skupni varnosti, bodisi z ozemlja Av- strije, bodisi z ozemlja Ogrske, in da bo- sta stali v tesni zvezi glede medsebojnega obveščanja o tem.

4.) Italijanska vlada je z zadovoljstvom doznala o sporazumu, ki obstoji, izpopol- njevanje Srbov, Hrvatov in Slovencev ter vlado čekoslovanske. Vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev izjavlja, da bo sporočila to kon- vencijo čekoslovanski vladi. V slučaju, da se bo sklepal kakoršenkoli nov sporazum, se bosta obe vladi sporazumeli prej, nego jih bosta udeleževali.

5.) Ta konvencija ostane v veljavi dve leti po izmenjavi ratifikacije. Obnoviti se more z istim rokom, ako se šest tednov prej ne odpove.

6.) Ta konvencija se ratificira v najkraj- sem roku in se ratifikacije izmenjajo v Beogradu ali v Rimu.

Sklenjeno v Rapallu, 12. novembra 1920. Podpisli: Dr. Milenko Vesnić, dr. Ante Trumbić, Kosta Sto- janović, Giolitti, grof Sforza, Bonomi.

Zadnji hrvatski ban odstopil

Beograd, 28. junija. (Izv.) Danes ob po- lu 13. uri, takoj po glasovanju o ustavi je izročil poseben kurir zastopniku notra- njega ministra Svetozarju Pribičeviću cestavko bana dr. Tomljenovića. Dobesed- no besedilo ostavke se glasi: «Zagreb, 27.

junija 1921. Gospod minister! Ker po usta- vi kraljevine Srbov, Hrvatov in Sloven- cev, ki bo jutri zjutraj odglasovana, — preneha tudi starodavna hrvatska banska čast, naložil sem svojemu zastopniku v Beogradu, kr. sekcijskemu svetniku, g. Konstantinu Ljštini, da Vam izroči mo- jo demisijo takoj po glasovanju in pred- prditvijo in proglasitvijo ustave. Izvolite, gospod minister, predložiti mojo stavko ministrskemu svetu s pripombo, da kot poslednji hrvatski ban nisem pripravljen prevzeti uradniške dolžnosti kr. namestni- ka, in prostim Njeg. Kr. Visočanstvo pre- stolonaslednika regenta Aleksandra, da sprejme mojo ostavko in odredi moje umi- rovljenje v smislu člena 5 kralj. uredbi ob 28. aprila 1921. Sprejmite, gospod mi- nister, tudi pri tej priliki izraz mojega spoštovanja. Dr. Tomislav Tomljenović, ban Hrvatske in Slavonije.

Vidovdanska proslava

Celo Slovenija je proslavila letošnji Vidov dan s posebno slovesnostjo. Splošno razpoloženje je bilo tembolj svečano in napeto, ker so se ljudje za- vedali, da se istočasno odigravajo zgo- dovinski dogodki v Beogradu, kjer končava konstituanta Jugoslavije svo- je delo. Opozicijsalni listi so hoteli sicer še zadnji dan begati prebivalstvo z vestmi, da sprejem ustave še ni za- siguran, mi pa smo mogli na podlagi naših poročil, ki smo jih dobili v noči informirati čitatelje, da je sprejem ustave popolnoma zagotovljen in da se bo vršila zgodovinska seja ob 11. uri dopoldne.

Ko smo prejeli opoldne poročilo, da je ustava sprejeta in izobesili to po- ročilo na naši deski, se je raznesla vest bliskoma po celem mestu. Ko je kratko nato izšla posebna izdaja «Ju- tra», so se ljudje kar pograbil za njo. Bila je v najkrajšem času razprodana. V popoldanskih urah je naša posebna izdaja raznesla veselo in pomembno vest širom Slovenije.

Kakor nam poročajo iz naših mest, so proslavili Vidov dan povsod zelo slovesno. Svečano razpoloženje se je še povečalo, ko so proti večeru doznali ljudje za sprejem ustave. V Ljubljani je razglašalo zgodovinsko činjenico, da smo dobili državno ustavo, stre- ljanje s topov in zvonenje po cerkvah. Vidov dan sam se je proslavil do- polne s cerkvenimi slovesnostmi v pravoslavni cerkvi in katoliški kate- drali.

V proslavo sprejetja ustave naše drža- ve daruje se v četrtek, 30 t. m. ob 10. uri v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani sloves- na služba božja z običajnimi obredi.

Zgodovinska seja ustavotvorne skupščine

Sprejem ustave

Beograd, 29. junija.

Beograd si je nadel danes praznično odejo. Ves je v zastavah, ulice so polne občinstva. Zlasti okolica konstituantne je tako napolnjena, da je vsak prehod onemogočen.

Galerije v zbornici so nabite najrazličnejšega občinstva. Tudi diplomatska loža je polna. Vse napeto pričakuje začetka zgodovinske seje.

Ob 9. uri 40 min. je stopilo v dvorano nekaj demokratičnih in radikalnih poslancev. Za njimi so prihajali drugi za drugim polagoma člani ostalih parlamentarnih skupin, ki so se podajali na svoje običajne prostore. Nekateri so sedli, večina pa se je družila v male skupine in živahno razpravljala. Poslanec Valerijan Prihličević je prišel v redovniški obleki, ostali poslanci so bili večinoma slovesno oblečeni. Nato so prišli muslimanski poslanci in sedli na svoja mesta. Za njimi je prišel dr. Spahe. Nato so vsi opili republikanci in socialisti demokraciji, med njimi poslanec Etnin Kristan. Za njimi so se pojavili zemljoradniki, za njimi pa poslanci Samostojne kmetijske stranke za ministrom Pucijem na čelu, vsi so nosili v gumbičnih lipove vejice. Ko je prišel v dvorano dr. Trumbić, je sedel na skrajno desnico. Poslanec doktor Momčilo Ivanić se je spustil v živahne razgovore s socialistnimi demokrati.

Malo pred otvoritvijo se je pojavila v zbornici neka nervoznost, zaradi katere je šla iz dvorane večina poslancev. K novinarski loži so prihajali poslanci raznih strank in jih informirali o položaju, med občinstvom pa se je razširila senzacija: «Vladi ni zagotovljena večina». Po dvorani je šel glas, da muslimani iz Južne Srbije ne bodo glasovali za vlado, ker se ni podpisal sporazum z njimi. K poslancu Avramoviću je pristopil tajnik Janjić in se z njim razgovarjal. Kmalu se je poslanec Avramović podal v ministrski kabinet. Zamikanje med občinstvom, razburjenje pri muslimanih. Socialni demokrati in republikanci so se zbrali in se živahno razgovarjali.

Ob 10. uri 20 min. so zemljoradniki na dano znamenje zapustili dvorano. Novinarji so vzklkali: «V vlado!», nakar so zemljoradniki v šali odgovorili: «Gremo v vlado!». Skozi vrata ministrskega kabineta se je videlo, kako se je izprehajal po sobi predsednik ministrskega sveta, Nikola Pašić, molče in globoko zamišljen.

Ob 10. uri 40 minut so kuloarski zvonci naznanili začetek seje. Ob 10. 45 min so stopili v dvorano muslimani iz Južne Srbije pod vodstvom radikalnega disidentu Alekse Žujevića. Dvorana se je oddahnila. Poslanci so vzklkali novinarjem: «Ustava je rešena! Glasujemo!», kar je občinstvo živahno komentiralo. V dvorano je stopil predsednik dr. Ribar. Polagoma so prišli v dvorano vsi navzoči poslanci. Odsotni so bili: Narodni klub, Jugoslovanski klub, komunisti, Radičevci in zemljoradniki. Nato je stopil v dvorano korporativno ministrski z g. Nikolo Pašićem na čelu, ki je bil pozdravljen z burnim ploskanjem in živjo-klici.

Ob 11. uri 02 min. je predsednik dr. Ivan Ribar otvoril sejo. Prečital se je protokol zadnje seje. Tu so jeli prihajati v dvorano drugi za drugim zemljoradniki. Medtem je bil zapisnik sprejet.

Besedo je povzel minister za konstituantno Marko Tričković, ki je dejal, da je delo narodnega osvobodjenja zaključeno danes na Vidov dan, ko se naš narod spominja strašne pogibe in junaške borbe iz leta 1389., zahvaljujoč se za silne žrtve in napore junaških pradedov. Z današnjim dnem je zaključeno osvobodjenje in ujedinjenje našega naroda, ki dobiva za naš uspešni politični, kulturni in gospodarski razvoj svoj trdni temelj v tej ustavi. V ustavo niso bile sprejete vse ideje, kakor so to nekateri zahtevali, tako ne komunistične, po katerih naj bi se ukinita zasebna last, dalje ideje onih strank, ki so želele, da bi se naša država po tolikih strahotivih žrtvah in množini prelite krvi uredila po sistemu, ki bi ne osigural moči in edinstva te države, to je po sistemu federacije. Istotako niso bile sprejete ideje republikanske stranke. Ta ustava daje popolno pravico vsem državljanom. Zagotovljen je pravi resnični parlamentarni sistem. Ustava nudi temelj za pravo in resnično narodno vladavino. S tem se uresničuje ideal našega naroda, za katerim je stremil toliko let: edinstvo narodne države, edinstvo naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. (Burno odobravanje.) Z današnjim glasovanjem je to ustavo vršimo veliko resno, sveto dolžnost, ki jo imamo do našega naroda. Imeti moramo veliko in redko zadovoljstvo, da smo v teh težkih dneh vršili svojo dolžnost v korist in dobrobit vsega naroda. (Burno ploskanje in živjo-klici.)

Poslanec Voja Lazić izjavi v imenu zemljoradniškega kluba, da bo glasoval proti ustavi, ker se niso upoštevale klubove zahteve; poudarja, da stoji njegov klub vseeno na stališču narodnega edinstva.

V imenu socialistnih demokratov izjavi poslanec Etnin Kristan, da bo njegov klub glasoval proti ustavi, ker podpira ustava kapitalizem in ne ustreza zahtevam socialističnega programa. Trdi, da je z ustavo preveč podprta reakcija, ki je dobila z njo tako znatne koncesije, da ima ustava reakcionaren značaj. Tudi mora glasovati proti ustavi, ker so bili predlogi socialističnega kluba zavrnjeni, ki se hoče še nadalje boriti za izpremembo ustave v zmislu socialističnega programa. Omenja pa na koncu, da se to ne sme smatrati za demonstracijo proti narodnemu edinstvu, proti kateremu socialistični klub ne bo nikdar nastopil.

Za njim poda izjavo v imenu republikancev poslanec Gjonović, da bodo republikanci glasovali proti ustavi, ker se z njo ni rešil republikanski program. Prevzeti ne morejo odgovornosti pred svojimi volilci za ustavo. Vendar pa poudarja, da je njegova stranka pripravljena braniti državo in narodno edinstvo proti vsakomur, ki bi jo skušal rušiti.

Muslimani iz južne Srbije izjavljajo, da bodo glasovali za ustavo. Akoravno niso dosegli, kar so zahtevali, upoštevajo dejstvo, da se država ne more konsolidirati brez ustave.

Poslanec Brandner izjavlja, da bo sta narodna socialisti glasovala proti ustavi. Utemeljuje svoje stališče z napadi na vlado. Vendar tudi on poudarja, da je njegova stranka za narodno edinstvo.

Javi se še poslanec Popadić, ki pravi, da bo glasoval za ustavo, čeprav je zemljoradniški klub sklenil, da bo glasoval proti ustavi. Čeprav ustava ni popolna, je vendar treba, da je že srejetja, da se napravi red v državi. Njegova izjava je bila sprejeta z viharim odobravanjem.

Nato preide zbornica k glasovanju. Tajnik dr. Janjić kliče na desni tribuni imena poedinih poslancev, tajnik Agatanović pa na levi tribuni beleži glasovanje.

Proti ustavi glasujejo socialisti demokraciji, zemljoradniki (razen dveh), republikanci, narodna socialisti Deržić in Brandner, radikalec Momčilo Ivanić in dr. Trumbić.

Glasovanje je bilo končano ob enajst in trideset dopoldne.

Ob 12-32 izjavlja predsednik doktor Ribar po kratkem odmoru, da je ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev sprejeta s 223 proti 35 glasovom. Od celokupnega števila 419 poslancev je torej glasovalo 258.

Dr. Ante Trumbić je glasoval proti ustavi z besedami: «To je slaba ustava za narodno edinstvo!» Dr. Hadžikadić (skupina dr. Spahe) pravi, da glasuje iz državnih razlogov za ustavo. Poslanec Hamid Kurbegović glasuje za ustavo z izjavo, da mora to storiti, ker pripada skupini dr. Spahe. Dr. Momčilo Ivanić glasuje proti, poslanec Mijutin Jakić pa za ustavo. Poslanec Spasoje Piletić je zaklical: «S prepričanjem da!»

Predsednik dr. Rybar je imel nato ta-le nagovor:

«Gospodje poslanci! Glasovanje o ustavi je izvršeno in ustava sprejeta. S tem glasovanjem ste izvršili v ustavotvorni skupščini svojo končno dolžnost. Prepričan sem, gospodje, da bo vsa naša javnost in vsi oni, ki jim je država nad stranko in ki žele njeno končno konsolidacijo, pozdravili sprejetje ustave. (Živahno odobravanje, burno ploskanje.) Ta vidovdanska ustava bo značila v zgodovini našega naroda po junaških delih junaške srbske vojske eno najslavnejših epoh. Mi, ki živimo danes kot sodobniki, ne moremo dovoljno oceniti važnosti našega časa, prav tako tudi ne važnosti današnjega glasovanja o ustavi. Šele nova generacija bo znala pravilno oceniti pomen vidovdanske ustave, kakor mi danes pravilno ocenjujemo vse one dogodke prošlosti, ki so vodili do našega osvobodjenja in ujedinjenja. V tem trenutku, na Vidov dan, po glasovanju o ustavi Vas pozivljam, gospodje, da se dvignete s svojih sedežev in se poklonite sencam onih junakov, ki so osvetlili Kosovo in Dunajsko Novo mesto ter ječe in vešala, s katerimi so nas preganjali naši neprijatelji. — Junakov, ki so v balkanski in svetovni vojni ujedinili naš narod. (Vsi poslanci se dvignejo in kličejo: Slava!)

S to ustavo ništa le deklarirana edinstvo in neodvisnost države, temveč tudi njena ureditev kot monarhija s slavno dinastijo Karagorgijević. (Burni klici: «Živela dinastija Karagorgijević! Živela, živela, živela!») V tem trenutku, ko smo izvršili glasovanje za ustavo, gospodje, se spominjam tudi našega svivolasega vladarja kralja Petra (burni živjo-klici), ki je skupno s svojim sinom, prestolonaslednikom Aleksandrom (živjo-klici) osvedočil liubezen do

našega naroda z dejanji in žrtvami. Naj živi Nj. Vel. kralj Petar! Naj živi Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander! (Burni klici: Živela, živela, živela. Ploskanje.)

Po govoru predsednika dr. Rybarja so pristopili ministri k predsedniku vlade, ter mu čestitali. (Živjo-klici.) Nato je bila seja zaključena ob trinaestih, a prihodnja odredjena na jutri ob 10-30 z dnevnim redom: Zapriseženje prestolonaslednika regenta Aleksandra in poslancev na ustavo.

Grof Sforza o črnogorskem in baroškem vprašanju

Kakor smo že kratko poročali, je imel italijanski zunanji minister grof Sforza na sobotni seji italijanskega parlamenta velik govor o italijanskih zunanjepolitičnih vprašanjih. Poleg drugih vprašanj je razpravljal obširno tudi o luki Baroš in o črnogorskem vprašanju.

ČRNOGORSKO VPRAŠANJE.

Grof Sforza je izjavil:

«Ponovno se je trdilo, da smo v Rapallu trgovali s Črno goro. Izjavljam, da o vprašanju Črne gore nisimo razpravljali niti v Rapallu, niti kdaj kasneje. Ravno tako tudi ne o vprašanju Albaniji. (Fašisti so uprizorili pri tej izjavi burne demonstracije proti grofu Sforzi s krikom: «Živela Črna gora! Uboj Črne gore je sramota za Italijo!») V Beogradu sem zahteval varstvo za črnogorske begunce in njihovo premoženje ter dovoljenje, da se smejo neovirano vrniti v svojo domovino.»

«Leta 1919 je nudila italijanska vlada pribežališče nekoliko tisočim črnogorskim beguncem, ki smo jih namestili v Gaeti in Formiji. Vojno ministertvo je sklenilo takrat znani dogovor s črnogorskim zastopnikom v Italiji, zunanje ministertvo je sodelovalo v tem samo toliko, da je izjavilo, da nima ničesar proti vzdrževanju teh ljudi. Meseca marca letošnjega leta je prišlo v črnogorskih taboriščih do velikih neredov in črnogorski zastopnik sam je prosil naše vojno ministertvo, naj Črnogorce razoroži.»

«Sedaj smo črnogorsko legijo razpustili. Zahteval je to njihov diplomatski zastopnik, zahtevali so pa tudi mnogi legionarji sami, ko so bili nezadovoljni radi nekaterih nepravilnosti v podeljevanju podpor s strani italijanskega vojnega ministertva. Italijanska vlada je te podpore ustavila in začela akcijo za povratek Črnogorcev v domovino.»

Svoj govor je končal Sforza s ponovnim zatrdilom, da niso razpravljali o Črni gori niti v Rapallu, niti kdaj pozneje.

BAROŠKO VPRAŠANJE.

O vprašanju Reke in Baroša je izjavil grof Sforza:

«Reka je pred vojno lepo uspevala radi velikega prometa z jugoslovanskim in madžarskim blagom. Madžarski promet je prevladoval. Danes je Reka obkoljena od samega jugoslovanskega naroda, dočim je od Madžarske oddaljena nad 300 kilometrov.

Prospevanje Reke je zato mogoče edino v sporazumu z Jugoslavijo, ki ni gospodar samo nad reko okolično, bogato na naravnih lukah, ampak ki ima v svoji oblasti tudi vse železnice, ki vodijo na Reko.»

«Zato je italijanska vlada naročila svojim zastopnikom, naj sklenejo z Jugoslavijo dogovor, ki bo zajamčil gospodarski razvoj neodvisne reške države, obenem pa zagotovil italijanski značaj te države. Pogajanja so končana z dobrim uspehom, tako, da bo v bodoče omogočen trajen mir in omogočeno še večje zblizanje obeh narodov. Ta sporazum, ki ga bodo v podrobnosti izdelali delegati, po en reški, italijanski in jugoslovanski, temelji na ustanovitvi upravnega odbora, v katerem bodo vse tri države enako zastopane in kateremu bo poverjena uprava vseh pristaniških in železniških naprav bivše reške luke, kakor je to svojedobno že zamišljala madžarska vlada. Ker ima vsaka država interes na procvitu Reke, bodo jugoslovanske železnice radevolje pristale na to, da prevažajo tudi madžarsko transitno blago. Tako bo šel preko Reke isti promet kakor nekdanj in to brez škode za Trst.»

«Ako smo morali iz narodnih interesov zahtevati, da sede v upravnem svetu Reke tudi Italijani, smo morali z druge strani gledati na to, da zainteresiramo čim najbolj na procvitu reške luke tudi Jugoslavoce. Zato smo morali priznati lastništvo baroške luke, ki jo je svojčas zgradila Madžarska samo za nakladanje lesa. Jugoslavija bo s tem sama zainteresirana na tem, da gre čim večji promet preko Reke, zlasti tudi za to, ker bo imela po sklenjenem dogovoru na razpolago celo reško pristanišče, ne samo baroško. Zato ne bo imela vzroka, da gradi z ogromnim stroški nove luke na svoji obali. (Fašisti prekinjajo ministra s klici: «Ubili ste Reko!»)

Na očitajoče medklice je odgovarjal grof Sforza: «Z Barošem nismo izročili Jugoslaviji niti enega Italijana. Odstopili smo ji samo mal del trgovske institucije, ki bi ga priznal Sušaku vsak nepristranski razsodnik. Rečani se bodo mogli posluževati Baroša tudi v bodoče in kar je najvažnejše, na razpolago jim bodo tudi železnice v zaledju, česar ne bi bilo, ako bi Jugoslavija morala iskati drug izhod na morje za svojo trgovino.»

Pogreb Emila Vodeba

Ljubljana, 29. junija.

Danes popoldne smo pokopali novinarja enega naših najboljših tovarišev, urednika Emila Vodeba. Pokojnika so spremljali na zadnji poti vsi ljubljanski člani jugoslovanskega novinarskega združenja, zastopnik mariborskih tovarišev, od deželne vlade gospod poverjenik Ribnikar, predsednik odvetniške zbornice dr. Majaron, upravna svetnika Narodne tiskarne dr. Triller in dr. Kokalj, osobe Narodne tiskarne in številno drugo občinstvo.

Pred hišo žalosti na Rimski cesti so zapeli pevci «Ljubljanskega Zvona» pod vodstvom g. Prelovca žalostinko Vigred na Martinovi cesti pa «Blagor mu». Večina pogrebcev je spremljala krsto, pokrito z vencem na pokopališče k Sv. Križu. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika v imenu Novinarskega združenja predsednik ljubljanske sekcije g. Smodej, povdarjajoč glavno potezo o značaju umrlega tovariša, t. j. njegovo neupogljivo idealnost in poštenost, ki naj ostaneta vzor vsem tovarišem.

Po svetu

— Čehi na Dunaju. V proračunski debati v dunajskem občinskem svetu je izjavil občinski svetnik Machat, da bo glasoval proti proračunu. To njegovo glasovanje naj se razlaga kot protest češkoslovanskega prebivalstva na Dunaju proti postopanju socialno-demokratske večine v dunajskem občinskem svetu napram Čehoslovakom na Dunaju.

— Konferenca nasledstvenih držav. Iz Rima so poročali, da so vse nasledstvene države pristale na to, da se udeležijo konference v Portorocu, kjer se bodo razpravljala izključno samo gospodarska vprašanja. Italijanska vlada je predložila dnevni red, ki predvideva kot prvo točko razpravo o železniških problemih, ki naj se rešijo v naslednjem: razdelitev železniškega

parka, ureditev točnih železniških zvez v omejenih postajah, tranzitni tarifi, medsebojna uporaba vagonov in strojev, promet z bolniškimi vlaki. To je prometni program, ki ga bo še dosti hitro mogoče rešiti, mnogo težavnejši je pa trgovsko-politični program, ki obseza pripravo kompenzacijskih pogodb med nasledstvenimi državami, in odpravo izvoznih in uvoznih prepovedi. — Problemi gospodarsko-politične vsebine bodo mnogo težji, posebno z ozirom na slabe valute Avstrije in Poljske.

— Kriza v italijanski vladi. Kljub vsem pogajanjem Giolitti nikakor neče preklicati svoje ostavke. V njegovih najhujših političnih krogih se trdi, da je Giolitti hoče sicer podpirati novo vlado, toda da neče v njej nikakor več sodelovati. Kot najresničnejši kandidat na mesto predsednika vlade se imenuje sedanji predsednik parlamenta de Nicola, ki se pa še ni odločil. Imenujejo se tudi imena sedanjega zakladnega ministra Bonomia in bivšega ministarstva predsednika Orlando, katerih kandidatura je pa zadela na jakе odpore v opozicijskih krogih.

— Grška odklonitev zavezniške pomoči. V svojem odgovoru na korak zaveznikov z dne 21. junija se je vlada zahvalila za ponudbo in izjavila, da je položaj tak, da jo morejo edinele vojaški interesi voditi pri njenem za držanju in njenih sklepih.

Sokolski vestnik

Telovadno društvo Sokol v Mojs strani priredi dne 17. julija ob dveh popoldne javno telovadbo na prostem. Po telovadbi prosta zabava, srečolov, šaljiva pošta in ples. Bratska društva, kakor tudi vsi prijatelji Sokola se vabijo na vabijo, da dan v obilnem številu posetijo mojsstranskega Sokola. Zveza z vlaki je prav ugodna. Dopoldne ob trideset na deseto uro prihod vlaka iz Ljubljane. Vnanji gostje napravijo lahko takoj še izlet k slapu Peričnik. — Odhod vlakov ob pol 6. in ob četrta na 9. uro zvečer.

Politične beležke

— Beograd po sprejetju ustave. Iz Beograda poročajo: V vseh političnih krogih je izid glasovanja o ustavi napravil najboljši utis. Navdušenju v konstituenti se je pridružilo odkritosrčno navdušenje beograjskega prebivalstva. Zlasti veliko zadovoljstvo je zavladalo v vojaških krogih, ker se smatra, da je s sprejeto ustavo omogočeno resno in smoteno delo za notranjo konsolidacijo naše države, ki bo dobila potem tudi svoj ugled in vpliv v zunanjem svetu, kakor ga zasluži. Ko je na večerajšnji vidovdanski proslavi korakala skozi Beograd vojska, jo je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo, a ravno tako je vojska odgovarjala s kratkimi klici: «Živeo ustavi!» Manifestacije in ovacije so trajale večeraj pozno v noč. Velike množice ljudi se prirejale manifestacije pred vojnimi ministertvom, predsedništvom vlade, sedežem generalnega štaba itd. Bilo je opažati pravo narodno veselje srbskega naroda, ki vidi v sprejeti ustavi prvi in siguren korak v novo in boljše dobo našega naroda in naše edinstvene države.

— Poslanec dr. Milan Roje izstopil iz demokratskega kluba. Bivši hrvatski podban, narodni poslanec dr. Milan Roje je na dan pred končnim glasovanjem o ustavi poslal predsedniku demokratskega kluba sledeče pismo: V klubu sem razvil svoje stališče glede členov 95 in 135 ustavnega načrta in dobil dovoljenje, da zastopam to svoje stališče tudi v skupščini. Ker je pa predsednik skupščine izjavil, da je po poslovniku sprejet predlog o koncu debate, zato mi je bilo nemogoče govoriti o 13. oddelku ustave. Ker ne morem sedaj drugače izraziti svoje nezadovoljnosti, prosim, da javite demokratskemu klubu moj izstop iz istega. Izjavljam pa, da bom glasoval za ustavo, akoravno ima ona svoje napake, in te iz prepričanja, da moramo imeti kar najprej ustavo, naj bi bilo ona že kakršnakoli, ker se da še itak vedno popraviti.

Prosveta

Kongres Udruženja gledaliških igralcev SHS. v Ljubljani se zaradi poznega skončavanja sezone v nekaterih gledališčih ne more vršiti 2., 3., 4. in 5. t. m., temveč prične en dan pozneje, t. j. 3. t. m. in konča 6. t. m. V Nedeljo 3. julija je v opernem gledališču slavnostna akademija, pri kateri sodelujejo vse prve operne moči Jugoslavije in celokupni zbor «Ljubljanskega Zvona» ter operni zbor iz Zagreba in Ljubljane. V dramskem gledališču je dramska predstava «Gospodična Pavla» (igralci mariborskega gledališča). Ostale dni se igra samo v opernem gledališču, in sicer 4. julija «Divji lovec», reprezentanca Slovencev Maribor-Ljubljana, na čast došlim gostom. 5. julija dramska predstava «Zenitba» (Zagreb). 6. julija dramska predstava «Pljusak» (Beograd). 7. julija opereta «Poljska kraljica» (Zagreb). Vstopnice za vse predstave se lahko rezervirajo od 28. t. m. dalje od 3. do 7. ure popoldne pri blaginjski Udruženja gledaliških igralcev, tovarišu Jožetu Drenovcu v prostorih Udruženja (dramsko gledališče, pritličje, desno). Ker je za predstave med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanja, se tem potom ljubitelji gledališča obveščajo, da naj si vstopnice k predstavam pravočasno preskrbe.

Gledališke vesti. Ravnatelj mariborskega gledališča Hinko Nučič je zopet prevzel svoj star angažma kot igralce in režiser na zagrebškem narodnem gledališču. — Ravno tako je tja angažirana mladostna ljubinka mariborskega gledališča Vika Podgorska, ki je zadnje dni gostovala z lepim uspehom v Zagrebu. — Vesti, da je sprejel kapelnik Brezovšek angažna v Splitu inje resnične.

Na XIX. umetniški razstavi v Jakovčevem paviljonu so razstavljeni konkurenčni osnutki za spomenik neodrešeni domovini po razpisu Jugoslovanske Matice. Razstava ostane odprta do 6. t. m.

Stoletnica Ivana Mačuna. Letos poteče 100 let, kar se je v Trnovcu pri Ptujju narodil Ivan Mačun, Slovenec-lirec, ki ji, kakor Stanko Vraz, bil zagovornik ideje, da Slovenci sprejmejo hrvaščino kot svoj književni jezik. Davorin Trstenjak in Kramberger sta vzbudila v njem slovensko čuvstvenost, kajti do l. 1843. je pisal Mačun samo nemško. Leta 1847. je prišel Mačun v Zagreb, kjer se je kmalu temeljito naučil hrvatskega jezika ter kot profesor za hrvatske srednje šole priredil potrebne učne knjige za grški, latinski in nemški jezik. Bil je tudi stalen dopisnik raznih strokovnih listov. V Zagrebu je služboval do leta 1870., potem pa se je preselil v štajerski Gradec, kjer je umrl leta 1883.

Novo gledališče v Zagrebu. Kakor poročajo «Novosti», je hrvatska vlada kupila poslopje Metropol-kina za novo dramsko gledališče v Zagrebu. Tako je menda končno rešeno vprašanje gledališča za «vedro umetnost». Ravnateljsko mesto se je baje ponudilo dr. Br. Viznerju-Ljavičcu.

Zoološčen vrt v Pragi. Praga je imela svojedobno znamenit botaničen vrt onstran Vltave. Sedaj namerava vlada ustanoviti v Pragi tudi zoološki vrt. S potrebnimi pripravami se je že pričelo.

VEČJA OD NASILJA SOVRAŽNIKA, BODI NAŠA POŽRTVOVALNOST ZA TRPEČE BRATE!

Ljubljana, 29. junija.

* **Imenovanja v državni službi.** Pri gradbeni direkciji v Ljubljani so imenovani: Deželni tajnik Ivan Škarja za glavnega svetnika in šefa administrativnega oddelka gradbene direkcije, stavbna svetnika inž. Rudolf Zajec in Matija Kralj za stavbna nadsvetnika, stavbni nadkomisar inž. Franc Emmer za stavbne nadkomisarje; stavbni adjunkt Friderik Hauffen za stavbne komisarja; računski svetnik Anton Bernik za računskega nadsvetnika in šefa računskega oddelka gradbene direkcije; računski svetnik Mirko Česnik za računskega nadsvetnika; računski revident Jernej Erman in Adolf Potokar za računski svetnika ter pisarniški adjunkt Franc Ahčin za predstojnika pomožnega oddelka.

* **Na Vidov dan v Ljubljani.** Že na vsesodni je bila opaziti po ljubljanskih ulicah nenavadna živahnost: vse ulice so bile polne ljudi in na licu vseh je bilo nervozno pričakovanje na vesti iz Beograda. Vse je izpraševalo. Ali bo? Kdaj bo... Po redakcijah so zvonili telefoni, vedno ena in ista vprašanja. Ko smo ob eni uri popoldne na svoji deski objavili prvo in kratko telefonsko poročilo iz Beograda, da je ustava sprejeta, se je zbirala gružica za gružico in čuli so se samo vziki: Hvala bogu! — Ko je izšla popoldne posebna izdaja »Jutra«, ki je bila v kratkem času prodana, je zavladalo splošno veselje; vsi so se zavedali velikega zgodovinskega trenutka. Ko so popoldne zagrmeli topovi in zazvonili po cerkvah zvonovi, je prišlo na več krajih do odkritosrečnih manifestacij in spontane proslave Vidovdana, vnovič posvečenega po velikem dogodku sprejema naše prve ustave.

* **Predavanje g. univ. profesorja dr. Radojčiča o kosovski bitki.** Na Vidov dan popoldne je v veliki dvorani univerze pred množičnim izbranim civilnim in vojaškim poslušalstvom predaval univ. profesor dr. Radojčič o bitki na Kosovem polju in njenem pomenu za ves jugoslovanski narod. V temeljitim znanstvenem predavanju je na podlagi zgodovinskih podatkov najprej orisal razpadanje Srbije po smrti carja Dušana, kateri je grozila vedno večja nevarnost s strani bojevitih in dobro organiziranih Turkov, ki so se končno po zasedbi Soluna odločili, da podjarmijo junaki in svobodoljubni srbski narod. Sribi so se dobro zavedali, da so jih dolgotrajni notranji boji onesposobili za uspešen odpor proti Turkom. Odlili so v boj brez upa zmage, da poginejo v boju in dokažejo vsemu svetu svojo ljubezen in požrtvovalnost do domovine. Obupno, vendar svečano je bilo predkosovsko razpoloženje srbskega naroda, ki je v bitki na Kosovem polju zgubil svet svojega naroda in tudi svojo svobodo. V junaku Milošu Obiliću je potem narod poosebil vse taktarne svoje dobre, v Vuku Brankoviću pa svoje slabe lastnosti. Kosovska tragedija se je vcepila narodu v dno duše in klicala po osveti, ki je prišla šele leta 1912. Svetovna vojna je končno šele prinesla ujedinjenje troimenega naroda, velika kosovska ideja je postala dejstvo. Predavanje sta posetila med drugim tudi deželni predsednik dr. Baltič in general Dokič.

* **Poskus nacionalne nesramnosti, ki pa vzbuja le naše smehljaje.** V Linu je tvrdka »Abihag« - Alpine Bauunternehmens, Industrie- und Handelsgesellschaft m. b. H. Drugi sedež je v Gradcu. Ta tvrdka je — seveda nemško — ljubljanskemu mestnemu magistratu ponudila naprave za pretvarjanje odpadkov in smeti v gnoj. Magistrat je slovensko odgovoril, da vsled obstoječe kanalizacije itd. takih naprav ne potrebujemo. »Abihag« je nato odgovorila (nemško): Prejeli smo Vaše pismo, moramo vam pa javiti, da njegove vsebine ne moremo vzeti v vednost radi tega, ker nam je v vsej Avstriji nemogoče najti človeka, ki razume Vaš jezik. — Smehljaje se tej sovinitveni osebnosti, pomilovalno se ji smehljamo. Avstrijsko zastopstvo v Ljubljani bi pa tem Abihagovcem lahko razložilo, da naj začno najprej v ovržanju fekalij iz svojih možganov. Potem bodo morda pametno mislili in spoznali, da so sosedje 13 milijonske države, s katero bo se dalo delati kupčije in da bo zato dobro, biti vljuden in imeti jugoslovanskega korespondenta ali translatorja, katerih dobe tudi še danes v blaženi Avstriji, kolikor jih le hočejo. Če pa bodo mešali heil-patriotizem med business, pač s kupčijami ne bo nič.

* **Kandidati za šibeniškega škola.** Na svoji zadnji konferenci v Splitu so sestavili dalmatinski škofje ternopredlog za imenovanje novega škofa v Šibeniku, ki bi imel obenem biti tudi pri mas za Dalmacijo. Na prvem mestu so predlagali bivšega tržaškega škofa dr. A. Karla, na drugem mestu dr. Tabulova, ravnatelja teologije v Zadru, a na tretjem dr. Katalinića, profesorja semenišča v Zadru.

* **Plačevanje zvišane najemščine.** Beograjske »Službene Novine« so objavile, kakor smo že poročali, v št. 138 novo stanovanjsko naredbo, s katero se osnovna najemščina z dne 1. julija 1914 zviša na štirikratni, a za stranke, ki so navezane zgolj na svojo redno plačo, na trikratni znesek. V najkrajšem času bo uradno objavljen poseben pravilnik, iz katerega bo vsak na-

jemnik lahko razvidel, za koliko se mu zviša dosežanja najemščina. O novi stanovanjski naredbi kakor tudi o pravilniku bomo še obširneje spregovorili, kadar bosta uradno razglašena.

* **Javni nameščenci v Prekmurju.** Težka je njihova usoda v tem lepem delu naše kraljevine. Prometna sredstva so nezadostna, po 1000 in več kron morajo plačevati voz do prve železniške postaje! In kako se jih ovira v delovanju? — Poznamo učitelja, ki si je s težkim trudom sestavil lep narodni pevski zbor 22 pevcev in 20 pevk. Pa glej! Da se ne bi domače prebivalstvo udeleževalo narodnih prireditev in se privadilo novim razmeram, nahujskal je plebanoš, zagrizen Madžaron, stariše, češ, da je nevarno za dekleta ako pojejo skupaj s fanti. — Pevski zbor je bil razbit, učiteljevo delo uničeno, narodna mrznja do Slovencev se lahko nadaljuje! Pogosto se čuje klic, da spadajo v Prekmurje je najboljši uradnik, najboljši učitelj. Res je! Da se pa taki ljudje priglasiijo za službovanje, odnosno sedanjim je dalje ostanje, treba je tem javnim nameščencem nuditi tudi kakih ugodnosti! Ali jim vlada ne bi mogla dovoliti vsaj trikrat na leto brezplačne vožnje do železniške postaje? Ali se jim ne bi moglo za službovanje, ki je vendar v vseh ozirih težavnejše, priznati kakšne posebne določade?

* **Decoljubečemu občinstvu na deželi.** Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani in njegovo generalno varstvo imata v svoji oskrbi veliko število šolobveznih otrok. Sedaj se je končalo šolsko leto in bi društveno vodstvo svojim malim gojencem rado oskrbelo telesnega krepila in duševnega razvedrila na deželi. Vse zapušča mesto, da preživijo poletne mesece na svežem zraku. Samo ti ubogi malčki nimajo nikogar na svetu, ki bi jih sprejel na počitnice. Društveno vodstvo se obrača do dobrotnikov na deželi s prošnjo, da sprejme čez počitnice v svojo oskrbo po enega ali več otrok v starosti od 6 do 14 let. Kdor čuti z osirotelo dečo in je pripravljen sprejeti jo pod svojo streho, naj naznani svoj naslov Generalnemu varstvu, društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ljubljani, Sodna palača, vrata št. 16.

* **Smrtna kosa.** V Zusmu je 19. t. m. umrl g. Martin Verhovšek, orožniški stražmojster. Pokojnik je služboval dalje časa na Gorškem in pozneje na Koroškem, kjer si je nakopal bolezen, ki je uničila njegovo zdravje v najhujših letih.

* **Otvoritev postajališča na Bregu.** Dne 1. julija se odpre izogibašče in postajališče na Bregu na progi južne železnice Židani most - Zagreb, za potniški in prtljažni promet kakor tudi za promet z ekspresnim blagom. Na postajališču na Bregu se bodo od tega časa ustavljali vsi potniški vlaki.

* **Telefonska centrala v Višnji gor.** Pri postnem in brzojavnem uradu Višnja gora se je otvorila dne 16. t. m. telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

* **Dramatični odsek Sokola Vič vabi vse** člane in članice ter vse, ki se zanimajo za dramatik, na sestanek v soboto 2. julija ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu na Viču. Namen sestanka: Sprejem novih članov in članic, volitev dveh režiserjev, predpriprave za bodočo sezono. Da bo mogoče uspešno delovanje, potrebuje odsek novih moči, predvsem ženskih, zato vabi k kolikor mogoče obilni udeležbi.

* **40letnica gasilnega društva v Šmarju.** Prostovoljno gasilno društvo v Šmarju pri Ljubljani obhaja 3. julija 1921. svojo 40letnico. Ob 10. uri popoldne je maša in slavnostno zborovanje, popoldne ob treh velika ljudska veselica na senčnatem vrtu ge. Marije Činkole v Šmarju.

* **Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo** se obrača do trgovcev in zavodov s prošnjo, da zopet pokajo svojo naklonjenost do tega toli potrebnega društva in mu blagovolijo nakloniti primerne darove za srečlov povodom veselice dne 3. julija. V to od društva pooblašeni člani se zglase tekom prihodnjega tedna pri njih. Denarnih prispevkov člani ne smejo sprejemati.

* **Generalni štrajk v Zadru.** Kakor se iz Zadra brzojavno poroča, je tamkaj proglašen generalni štrajk kot odgovor na kraljevski dekret, s katerim se razglša valutna reforma. Zavezane so vse kavarne, bari, električna razsvetljava in razna podjetja. Štrajk utede imeti težke posledice.

* **Ukrepi proti razbojništvu v Bosni.** Bosenska vlada je povodom zadnjega roparskega napada na železniški vlak pri Uskoplju sklenila, da uveljavi stroge ukrepe v krajih, kjer se vrše razbojništva. Oblasti so prišle do prepričanja, da bi se roparji ne mogli ogniti reki pravice, ako bi jih prebivalstvo, ali vsaj del prebivalstva, ne podpiral. Upati je, da bodo ukrepi dovolj energični, da se napravi konec škandalom, kakršni je bil železniški rop pri Uskoplju.

* **Avtomobilne vožnje po Bledu.** Zdraviliška komisija na Bledu razglša: »Opozorja se, da je v občini Bled strogo prepovedano avtomobilistom hitro voziti; dopustna je le hitrost navadnega voziča. Če sta ob jezeru pod gradom pa je sploh prepovedana za vožnjo z avtomobili.

* **Ekspedicija čeških skautov v Jugoslavijo.** Zveza skautov češkoslovske republike priredi ekspedicijo v Jugoslavijo. Ekspedicija, približno 100 oseb, odotuje iz Prage dne 2. julija

ter ostane dva meseca v naši kraljevini.

* **Nov volilni red za trgovinske zbornice.** Ministrstvo trgovine in industrije je trgovskim zbornicam v Ljubljani, Splitu in Sarajevu naročilo, da izdelajo nov volilni red, ker je stari avstroogrski zakon razveljavljen.

* **Abiturienti mariborske gimnazije iz 1. 1901** praznujejo 18. in 19. julija 20 letnico svoje mature v Mariboru.

* **Ljubljanski učiteljski pevski zbor** koncertuje od 9. do 14. julija v Gornji Radgosti, Murski Soboti, v Ljutomeru in v Ptuj. Ti koncerti so velikega kulturnega pomena in imajo vzvišen namen, krepiti in utrjevati državno misel v ondnotnem narodu. Opozorjamo že danes prebivalstvo, posebej se učitelstvo teh okrajev, na te koncerte.

* **Lekarna v Kranju.** Ministrstvo narodnega zdravja je dalo mag. pharm. Francu Šavniku koncesijo za obratovanje javne lekarnе »pri sv. Trojici« v Kranju, ki je bila doslej last njegovega očeta, ki pa je svojo koncesijo odložil.

* **Izlet v Falo in Ruše pri Mariboru** priredi 10. julija t. l. Slov. trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Podrobnosti objavimo pravočasno.

* **Jugoslovanska Matica.** Pisarna pokrajinskega odbora Jugoslovanske Maticе v Ljubljani se je preselila Pred Skofijo številka 21/L (poleg Magistrata). Uradne ure so vsak dan razen nedelj in praznikov od 8. do 2. popoldne. Tukaj posluje pokrajinski odbor, dočim ima bivša glavna podružnica ljubljanska svoje prostore še vedno v Pražakovi ulici št. 3, to pa toliko časa, dokler se ne ustanove za posamezne mestne okraje samostojne podružnice Jugoslovanske Maticе, kar se zgodi v prvi polovici meseca julija.

* **Za Jugoslovansko Matico** je g. Terfinc v Ljubljani nabral v veseli družbi znesek 86 kron, ki se je potem naše uprave izročil omenjeni obrambni družbi.

* **Zahvala.** 80 K sta podarila g. Štokar iz Domžal in g. Šmon z Rodice za revne izletnike ljudske šole v Domžalah, zakar se jima lepo zahvaljuje učitelj Stenovec.

* **Pri delu izgubil oko.** Te dni je 27letni ključavničar Albert Kaiser, kakor običajno, odšel na delo v kurilnico v Mariboru. Zaposlen je bil pri stroju. Par metrov od njega je neki njegov tovariš približal z diletom železno ploščo. Pri tem je odletel dva cm debel kos železa v vid, od koder se je odbil in priletel Kaiserju v desno oko, katero mu je popolnoma raztrgal. Kaiserja so prepeljali v deželno bolnico.

* **Nerečne spekulacije v ljubljanskih trafikah.** Kakor hitro se je zvedelo, da se zopet podraži tobak, je izginil po ljubljanskih trafikah ves tobak. Ni dobili več niti cigarete niti smodka. Kadilci so letali dve dni od trafike do trafike, a nikjer ničesar, ves tobak je »razprodan«. Mislimo, da so take spekulacije na račun kadilcev, ki že itak drago plačujejo tobak, nedopustne. Prodajalci tobaka v teh par dneh prav gotovo ne bodo obogateli, ako skrijejo tobak, kar ga imajo v zalogi, ker gre gotovo le za manjšo količino.

VELIKA NESREČA V KAMNISKIH PLANINAH.

Ugodno priliko dveh praznikov je izrabilo na stotine ljubiteljev narave, zlasti naših krasnih planin, da poletje iz mest, si oddahnejo in načrpajo novih moči. Vse naše planine, zlasti triglavsko in kamniško pogorje, so bile polne turistov, a tudi takih, ki bi radi turisti šele postali. Zato je prišlo na več krajih do ponovnih nezgodic, ki so se pa večinoma srečno iztekale.

Zal pa so zahlevale planine na Vidov dan tudi težje žrtve. Ko se je v ponedeljek končal na ljubljanskih srednjih šolah pouk, sta se odpravila na Kamniške planine 16letna srednješolca **Kajželj**, sin prokurista ljubljanske kreditne banke, in realce **Karl Tavžher**, sin ljubljanskega, na italijanskem boljšču padlega lesnega trgovca. Oba dijaka sta znana kot jako drzna plezalca, katerima je bil vsak kotček Kamniških planin dobro znan in nobena stena preveč strma, da bi se je ne upala preplezati.

Tudi tokrat sta odšla z enakim namenom na Kamniške planine in si izbrala za izhodišče prijazno kočjo na Okrešlju. Tjakaj sta prispela v torek zjutraj in prinesla živeža za več dni. Nato sta se takoj odpravila, opremljena z vsemi potrebnimi pripomočki pod steno Turške gore. Tamkaj sta hotela preplezati navpično steno, imela sta s seboj 25 metrov dolgo vrvi. Prvi je plezal **Kajželj**, nakar je vrvel vrv Tavžherju, ki mu je začel slediti. **Kajželj** je, stoječ na visoki polici, držal vrv v rokah, ko mu je začel Tavžher, naj jo podaljša za dva metra. V tistem hipu, ko je **Kajželj** to storil, je Tavžherju na neki nižji ležaji polici spodrsnilo, padel je navzdol in potegnil **Kajzeljo** vrv iz rok, pri tem pa spozel v prepad, ki je zljal od njim. Nesreča se je zgodila v torek popoldne. **Kajželj** je z največjo težavo, ranjen na rokah, našel izhod s stene ter preko Turškega žleba prišel ob pol 6. uri zvečer na Okrešelj, kjer je zbranim turistom javil, kaj se je zgodilo. Takoj sta se napotila slučajno navzočni podpredsednik Savinjske podružnice in **Kajželj** proti mestu nesreče, pa isti dan ponesrečenca nista mogla najti. Včeraj zjutraj se je nato napotila rešilna ekspedicija iz Solčave na Turško goro, da od tam doli poskusi priti do ponesrečenca.

Pred letom dni se je na isti dan ponesrečil na Kamniških planinah neki celjski Nemeec pod Kamniškim sedlom in nekaj let poprej dijak **Petrič** pod Križcem.

VINO.

Dunajska »Neue Welt-Zeitung« ostro ugovarja v zadnji številki znanim izjavam g. višjega vinarskega nadzornika o naši izvozni vinski trgovini na Češko. Med drugim pravi, da vzrokov stagnacije jugoslovanske vinske trgovine ni iskati v slabem razpoloženju češko-slovaških trgovcev, še manj pa v prevoznih tarifnih ovirah Avstrije za naša vina in v težkočah, ki jih stavi Italija izvozu dalmatinskih vin. Trgovina se namreč nikjer ne briga za racionalnost, Jugoslovanska vina vsled previsokih cen ne najdejo odjemalcev. Nemška Avstrija ne odklanja naših vin, ker so jugoslovanska, ampak jih odklanja, ker so veliko dražja, ne pa cenejša, kakor to pravi g. vinarski nadzornik **Skalič**.

»Neue Welt-Zeitung« navaja za to svojo trditve sledeče cene in okoliščine: »90dstotno vino stane v Jugoslaviji povprečno 10 jugosl. K, na Madžarskem 16 og. K. En liter madžarskega 90dstotnega vina stane torej okrog 40 n. a. K, en liter jugoslovanskega 45 n. a. K. Po teh podatkih bi bilo naše vino že v mestu produkcije 10% dražje od madžarskega. K temu pride še višja jugoslovanska prevoznina, ki znaša do avstrijske meje skoro še enkrat toliko kakor prevoznina za madžarska vina.

Po »Neue Wein-Zeitung« je torej na padna trditve g. **Skalič**, da je v prvi vrsti avstrijska prevoznina kriva zastoj naših vinske trgovine. Dokler jugoslovanska vlada ne ukrene potrebnih korakov za pospeševanje izvozne vinske trgovine, ne bo izboljšanja v tej trgovski panogi.

Pri vsem tem traja stagnacija naše vinske trgovine naprej. Letina, ki ne bo slaba, pa zahteva nujne odpomoči vseh vzrokov, ki danes zabranjujejo našemu vinu pot v tulinu.

Na dunajskem trgu je vinska trgovina zadnjih 14 dni vsled predstoječega povisjanja avstrijske uvozne carine prav živahna, čeprav konzum pada. Po poročilih iz Češkoslovaške je situacija na tamkajšnjih vinskih tržiščih ugodna. Z izboljšanjem splošnega gospodarskega položaja stoji v zvezi tudi večji vinski konzum.

Iz Madžarske poročajo o številnih vinskih kupcih, ki avstrijskim uvoznicam. Za slučaj izboljšanja avstrijske valute se bodo te kupčije še pomnožile.

Madžarske cene, ki nam za enkrat konkurirajo, so sledeče: 9- do 100dstotna bela vina stanejo 1600 do 1800 madž. K za hektoliter (po tečaju 60 je 960 do 1080 jugosl. K), 10- do 110dstotna bela vina stanejo 1900 do 2200 madž. K (1140 do 1320 jugosl. K), 12- do 130dstotna vina pa 2400 do 2500 madž. K (je 1440 do 1500 jugosl. K).

V Italiji stanejo vina slabše kvalitete 11 do 12 lir, boljša 13 do 14 lir za hektograd.

— **Nakupovanje plemenske goveje živine v Sloveniji.** Po naročilu kmetijskega ministrstva se bo v drugi polovici julija in v avgustu t. l. nakupovala plemenska živina za Črno goro po posebni komisiji. Nakupovalce se bodo krave do petega leta, telice nad enim letom in biki v starosti od enega do dveh let. Kupovala se bo izključno le živina enobarvnih pasem, t. j. sive, pšenične in bele barve. V svrhu lažjega nakupa se bodo vršili plemenski sejmi v sledečih krajih: Grosuplje, Velika Loka, Velike Lašče, Stična, St. Jur ob juž. žel., Laško, Brežice, Sevnica, Slovenjgradec in Slovenska Bistrica. Dnevi plemenskih sejmov se bodo posebno naznanili. Ziviroveci, ki imajo odveč označene plemenske živine, naj isto predstavijo na kupovalni komisiji na teh sejmih. Kraji, kjer imajo nadprodukcijo zgoraj opisane živine in kjer bi se lahko računalo na nakup vsaj 30 glav, se lahko po pristojni občini ali ziviroveški zadrugi prijavijo na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani.

— **Zakaj ne kotira dinar na večjih inozemskih borzah.** Beograjska »Politika« vprašuje, zakaj ne kotira dinar na večjih evropskih borzah, dočim češkoslovaška krona in romunski lej kotirata. Pravi, da leži glavni vzrok temu v »uredbi o devizah in valutah«, po kateri se večji del naših proizvodov ne more izvoziti v inozemstvo, ako se predhodno ne osigura ekvivalent tuje valute pri eni naših bankah pooblaščenih bank. Z drugimi besedami pomeni to, da inozemski trgovci ne more ničesar kupiti v naši državi v slučaju, da si je dinarje, za katere hoče kupiti pri nas blago, nabavil nekje v inozemstvu, a ne pri naših domačih bankah. Ker mu torej dinarji, kupljeni v inozemstvu, nič ne koristijo, jih ne išče in ne kupuje na inozemskih borzah. Od tega izvira, da ni povpraševanja po naših dinarjih v tujini in vsled tega tudi ne kotirajo. — Ako torej želimo, da se dinar kotira na tujih borzah, se mora spremeniti dotični člen »uredbе o devizah in valutah«, ki zahteva osiguranje za skoro devet desetini našega izvoza.

— **Angleži in jugoslovanski trg.** »Times« prinaša članek, v katerem pozivajo angleško industrijo, naj se vrže na jugoslovansko tržišče, ki ima veliko kapaciteto. List povdarja, da stoji na prvem mestu med uvozniki v Jugoslavijo Italija, ki je uvozila lani bombaznih izdelkov 3770 ton, a volnenih 365 ton. Nizki kurz lire »na pram funtu, pišejo »Times«, je govoril za Italijo, vendar pa to ni dovolj, da opaviči premoči italijanskega izvoza v Jugoslavijo. Nerazumljivo je, zakaj zavzema Anglija tretje mesto, a ne prvega v trgovini z volno. Pisec upa, da Italija ne bo vzdržala prvenstva nad Anglijo. V Jugoslaviji da ima angleško blago veliko bodočnost, ker se tam ceni njegova dobra

kvaliteta in angleško poštenje. Pisec predlaga, da se v Jugoslaviji osnuje organizacija komisijonarjev, za takštilno blago. Ti komisijonarji bi morali dobiti v Angliji čim več kredita. Plačati bi morali v funtih, vendar naj bi se plačanja odložila, dokler ne bo razmerje med denarjem obeh držav povolnejše, nego je danes.

— **Ratifikacija zaključka v investicijskem posojilu.** Ministrski svet je ratificiral zaključek o notranjem investicijskem posojilu.

— **Industrijsko-obrtna razstava v Karlovcu,** ki se je namenjala vršiti letos, se radi raznih ovir preloži na prihodnje leto.

— **Vinarska razstava v Požegi** se vrši 5. in 6. julija. Prisostvovali bodo zastopniki vseh naših vinarskih združenj.

— **Obrtno-industrijska in poljedelska razstava v Sarajevu** se vrši od 24. do 27. septembra t. l. Svrha razstave je, podati čim popolnejšo sliko obrtniškega, industrijskega dela v Bosni in Hercegovini.

— **Stanje vinogradov in letina v Dalmaciji.** Iz Splita se poroča, da kaže trta v Dalmaciji letos zelo dobro. Trta je zdrava.

— **Zadnje deževno vreme** je zelo oviralo žetev. Vsled dežja in vetra je žito ponekod poleglo in je mnogo zrnja odpadlo. Navzile temu pa bo letošnja žetev, obilnejša od lanske.

— **120% dobiček Zagorske premogovne delniške družbe v likvidaciji.** Zagorska premogovna delniška družba v likvidaciji izkazuje za minulo poslovno leto na glavnico 2.200.000 kron v delnicah po 1000 K čistega dobička v znesku 2.482.679.49 K proti izgubi prejšnjega poslovnega leta v znesku 1.791.551.37 K.

— **Znižanje mesnih cen v Osijeku.** Osješki urad za določevanje cen je znižal in določil sledeče cene za meso in mast: govedina 1 kg prednji del 20 K, zadnji 24 K, telatna 24 K, svinjina 28 K, mast 40 K, suha slanina 40 K, sveža slanina 38 K. Cene veljajo od 25. junija. Prestopki se kaznujejo z globo do 20.000 K in zaporom do 6 mesecev, v ponovnih slučajih tudi z izgubo mesarske obrti.

— **Uporaba aluminija v vinarstvu.** Se. da, ko se obeta v naši državi povečanje aluminijeve produkcije, se bo lahko uporabil aluminij tudi v vinarstvu. Dokazano je, da se morejo steklenice in razne druge posode povsem dobro uporabljati v vinarstvu. Ako je aluminij dovolj čist, t. j. ako ne vsebuje mnogo železa in kremenove kisline, ne upliva prav nič na svojstvo vina. Ker je vrh tega aluminij lažji in trpežnejši, nego steklo in les, se bo izplačalo izdelovati iz aluminija razno posodo za vinograde, ki bo gotovo rad segel po nji.

— **Svoboden promet z valutami in devizami v Madžarski.** Madžarska vlada namerava uvesti popolnoma svoboden promet z devizami in valutami tudi z ozirom na inozemstvo.

— **Žitni trg v Švici.** Padanje cen na svetovnem žitnem trgu vsled povoljnih izgledov žetve se opaža tudi v Švici. Vsled cenenih ponudb iz inozemstva je prodaja domačega žita slaba. Ministrstvo prehane je tudi za letošnjo žetev določilo najnižje cene: pšenica 60 šv. frankov, rž 55 šv. frankov za 100 kilogramov. Švica namerava nakupiti večje količine pšenice v Bolgarski.

— **Proračunski primanjkljaj mesta Dunaja** za drugo polovico leta znaša 1 milijardo 757 milijonov a. kon. Primanjkljaj nameravajo pokriti s posojilom, z davki na luksuz in pristojbinami za prenose, t. j. preprečajo podjetij itd.

— **Znižanje obrestne mere pri angleški banki.** Bank of England je znižala obrestno mero od 6½% na 6%.

— **Svedska industrija vžigalic v Rusiji.** Tvornici vžigalic d. d. v Kopenhagenu je predložila sovjetska vlada monopol na proizvodnjo vžigalic v Rusiji. Pred nekaj dnevi so šli 4 zastopniki tega podjetja v Moskvo, da se pogajajo s sovjetsko vlado. Svedska družba naj bi po sovjetskem predlogu prevzela vse tvornice vžigalic v Rusiji ter jih vodila dalje. Večji del produkcije bi se moral dati na razpolago Rusiji, a ostanek bi se mogel prodati v svobodni trgovini. Potrebni material bi se uvažal iz Svedske.

Sport in turiztika

Nogometne tekme 29. t. m. v Ljubljani (Ilirija (rez.): Primorje 4:1 (2:1). Pri včerajšnji prvenstveni tekmi je bilo malo občinstva. Domače tekme se pri nas podcenjujejo, čemur so krivi tudi klubi, ker smatrajo tekme kot manj važne. Tekma med Ilirijo (rez.) in Primorjem res ni nudila posebnega užitka. Posamezni igralci igrajo zase dobro, skupne igre in kombinacije pa ne poznajo prav nič. Zato rezultat 4:1 za rezervno Ilirijo res odgovarja razmerju obeh moštev. Pred to tekmo je bila tekma med Sparto in Hermesom, ki je končala z rezultatom 6:1.

Kolesarska dirka Ljubljana-Maribor se vrši v nedeljo dne 10. julija. Odprta je za vse klube Jugoslavije. Vozijo lahko težka skupina in seniorji. Start je ob 6 uri zjutraj. Cilj v Mariboru okrog 11. ure pred železnico. Prijave s prijavnino 20 kron naj se pošljejo na Fr. Ogrin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14. Razpisanih je osem dirk. Po dirki se vrši v Mariboru sestanek tamošnjih kolesarjev, v svrhu ustanovitve kolesarskega kluba.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij »Jutra«

Odgovorni urednik V. E. Jelenc.

: Jadranska banka :

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb,
Zrst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in tuzemstvu.

Ravnokar je izšla

Svetovna vojna

v pesmi in silkah, I. in II. zvezek.

Cena posameznemu zvezku 4 krone.
Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“,
Sodna ulica 6.

Več kolporterjev sprejme
upravnništvo „Jutra“, Sodna ul. 6.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi
vedno v zalogi tovarna klobukov in slamnikov
Franc Cerar v Stobu
pošta in želez. postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tozadevna
dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V
Ljubljani prevzema vsa naročila in moder-
niziranje tverka Kovačević i Trišan v
Prešernovi ulici št. 5, kjer so sprejema
1021 v sredo in v soboto. 52-2

Sklicujte se pri svojih
naročilih na oglase v „Jutru“!

991 2-2

Priporočamo domače tvrdke:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izbaja poljubna. Vsaka objava 4 K.
Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Puškarni: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	
Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Urarska popravilna delavnica Ivan Selškar, Pot v Rožno dolino 10. Vsako po- pravilo izvršujem točno in solidno.	
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. Derenda Fran, konfekcija, manufak- tura na debelo, najnižje cene, Emon- ska cesta 8. 10	Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423. Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423. Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	

Tovarniška zaloga papirja
šolskih in pisarniških potrebščin.
Založništvo ramovstarih razglednic.
M. Tičar, Ljubljana
709 30-11

Obl. konces. zavod za pokončavanje
podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska
ulica št. 39. 415 52-34

**Kupim
dobro ohranjen pianino**
Ponudbe pod „A. B.“ na upravnništvo
„Jutra“. 1031 3-3

Velika zaloga: dvokolesa, otroški
vozilci, šivalni in popravilni deli.
F. Batjel, Ljubljana, Stari trg 28.
Sprejemo se v popolno popravilo, za ema-
liranje z ognjem in ponikljanje:
dvokolesa, otroški vozilci, šivalni in razni
stroji in deli. Mehanična delavnica,
Karlovška cesta 4. 946 10-4

Obvestilo.
Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občin-
stvo, da sprejemava nova dela in popravila
po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi.
Turistovski čevlji domačega iz-
delka. 634 24
Ant. in Jož. Brajer-Kapele
Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Bled Pension Mangart Bled
Najkrasnejši razgled na Alpe,
Karavanke in gorenjsko ravan.
Najmirnejši kraj.
Prijazne sobe, nizke cene, vestna postrežba.
V bližini (10 minut) pošta, kolodvor, jezero.
V neposredni bližini izprehodi po mirni
naravi. Vinjgar. 1007 3-3
Milka Florjančič, Bled II.

ERJAVEC & TURK
799 „pri Zlati topi“ 26-8
trgovina z železnino
(prej Hammerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križevniške cerkve.
Zaloga cementa in karbida.

Arhitekt in mestni stavbenik
VILJEM TREO
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.
Telefon interurb. št. 103. Ustanovljeno 1.1850.
se priporoča za zgradbo vseh vrst ter iz-
vršuje načrte in proračune. 710 13-12

Zahtevajte
v
kavarnah, gostilnah,
brivnicah in javnih
lokalih
„JUTRO“

Ali ste že poslali naročnino za „Jutra“?

**Moško športno perilo, dokolenke,
nahrbtniki, čepice itd. 900 25**
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana špedicijska pisarna Jesenice
Podjetje za prevažanje blaga južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni
promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zacinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva.
Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjavni: Ranzinger. 784 52 Interurban telefon 60.

Naročajte in širite sledeče
leposlovne knjige:
D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poštnina K 2-80.
A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poštnina 2 K.
Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K,
po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevski-Lovstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 42 K, vez. 54 K,
po pošti broš. K 8-— vez. K 30-— vez.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po
pošti broš. K 2-— vez. K 2-50 vez.
Cervantes-Serli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2-
vez. K 2-50 vez.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po
pošti broš. K 2-— vez. K 2-50 vez.
Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, poštnina 2 K.
Anto Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2-
vez. K 2-50 vez.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26-—,
po pošti broš. 3-40 vez. K 4-— vez.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez.
broš. 22 K, po pošti 5 K vez. II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v več.
Knjige se naročajo pri založništvu: Tiskovna zadruga v Ljubljani,
Sodna ulica 6. 65 69

Prvovrstna pnevmatika
Dunlop - Reithoffer - Hutschinson
priporoča 894 10-9
Ign. Vok
Ljubljana, Sodna ulica 7.

„JADRAN“ d. z o. z. LJUBLJANA
Dunajska cesta 9
priporoča 21 104-91
kolonijalno in špecerijsko
blago ter žitne pridelke.
Točna in solidna postrežba.

652 26 **Tovarna Garva vsakovrstno blago.**
JOS. REICH Kemično čisti obleke.
Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4 Svetlolika ovratnike, za-
pešnice in srajce.
PODRUŽNICE: **MARIBOR** **NOVO MESTO** **KOČEVJE**
Gospiska ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.

!! Kupujte nove knjige !!
Tiskovne zadruga:
D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici
po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti
2-80 K vez.
A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2-— vez.
Shakespeare-Zupančič, Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti
K 2-80 vez.
Ilka Waschtetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po
pošti K 2-— vez.
Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3.— 4. zvezek. Cena 72 K,
po pošti 3-40 K vez.
Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

„BALKAN“
delniška družba za mednarodne Transporte 584 12
Ekspozitura Rakek.
Ocarinjenje večjih in malih osobito živinskih in mesnih
transportov. — Reekspedicije vsakovrstne.